

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:

Helyben:		Vidékre küldve:	
Egy évre . . .	10 kor. — fill.	Egy évre . . .	16 kor. — fill.
Fél évre . . .	5 . . .	Fél évre . . .	8 . . .
Negyed évre . . .	2 . . .	Negyed évre . . .	4 . . .
Egy óra . . .	1 . . .	Egy óra . . .	1 . . .
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

Egy debreczeni historikusról.

(Zoltai Lajos v. segédlevéltáros kutatásai és gyűjteményei.)

Az egyik debreczeni ujságból „magánlevéltárba helyezett okmányok“ cím alatt olvastunk egy rövid hirt. Nevezetesen ezt:

„Zoltai Lajos, Debreczen történelmének szorgalmas kutatója, az elmúlt két évben több mint nyolczvan igen becses és még eddig nem ismert adatot dolgozott fel Debreczen régi multjából. A történelmi kutforrás számbamenő dolgozatokat a tanács olyan értékeseknek találta, hogy elrendelte azoknak a város magán levéltárába való elhelyezését.“

Eddig a hir, mely magában véve is érdekes híreσκε, de mi még azt némileg kiegészítjük a magunk részéről és intézzük levelünket a város közönségéhez, a város belső uraihoz, első sorban Komlóssy Arthur városi főjegyzőhöz, helyettes polgármesterhez, ugy is mint a városi nyomda felügyelőjéhez, mint a kit nem sablonos irodai molynak ösmerünk, hanem széles látkörű, helyes érzékű és kezdeményező tehetségű, munkás hazafi és polgárnak.

Tőle kérjük, feleljen, Debreczen

nevében is, megelégedhetik-e a tekintetes tanács azzal, hogy egyszerűen magánlevéltárba rendeli helyzetetni a tehetséges és buzgó városi historikusnak, Zoltai Lajosnak a sok évi kutatásait? . . . Nem! Bizonyosan nem! A multjára büszke Debreczen város a néhai való jó Szücs urral már régebben megiratta Debreczen város történelmét, még akkor, midőn más magyar városok nem is gondoltak annak a megiratására; de ime, hogy ezen történelmi munka hiányos, nagyon sok tekintetben helyreigazításokra, pótlásokra szorul, bizonyítják a Zoltai levéltári kutatásainak gazdag és meglepő eredményei. Ha tehát ez a helyzet, akkor ezeket a kikutatott kutforrásokat és összegyűjtött történelmi koradatokat, korpéket és jellemzéseket, melyek Debreczen multját, városi életét, szervezetét, külső és belső küzdelmeit, alakulásait világítják meg, nem szabad, sőt helytelen volna levéltárban eltemetni; sőtinkább közkinccsé kell azt tenni, nyomtatásban kell azt megjeleníteni, hogy Debreczenben, mint a hazában, tudományos, mint laikus körben minél többen ösmerjék meg, okuljanak belőle és tanulják megbecsülni azon debreczeni polgárosöket, a kik a keskeny ároktól, vesszöböl font

kerítéssel védett városukat a kőbástyákat elsodró nehéz veszedelmek között is megörizték, fentartották és egyik vezető városává emelték a magyarságnak.

Nem szabad tehát levéltárban temetni el az önzetlen lelkű, szép tehetségű és helyes érzékű kutatónak a kibányászott történelmi kor kincseit, hanem a városnak gondoskodnia kell arról, hogy Zoltai Lajos ezen gyűjtéseit sajtó alá rendezze és mint egy könyvbe foglalt egészet tárja fel a magyarság előtt. Hisz a város ezeket dobált ki hasztalan, meddő czélokra, midőn tehát egy mindenesetre dicsőbb multnak a megörökítéséről van szó, mint amilyen a jelenünk, ekkor nem szabad fukarkodni és közönyösködni; de jóindulattal kell munkába venni, hogy Zoltai az összes becsesebb, Debreczenre vonatkozó eredeti történelmi kutatásai, melyek lapokban, tudományos és szakszemlékben láttak napvilágot és így csak tűnő gyertyafényként villantak el, most kötetbe fűzve, rendezve jelenjenek meg. Az erre fordítandó költségen nem szabad fenakadni, mert hisz a városnak magának van sok évszázados nyomdája, a mely a legalkalmasabb ilyen művek megjelenítésére.

Eger első veszedelme.

Irtá: **POGONYI NANDOR.**

Az Urnak 1514-ik esztendőjét irták. A szokatlanul hosszú tél végre is engedett a tavaszi nap melegének. Fű, fa egyszerre kizöldült, mintha csak valami csodatévő tündér utazott volna a fagy által lenyűgözve tartott vidéken.

A hegyek megnépesültek. A völgyek viszhangoztak a vidám nótáktól, az emberek kezében pedig szinte égett a munka. Sietett mindenki, hogy helyrehozza a munkában azt amit az idő zordsága miatt kénytelen volt elmulasztani.

Már akkor is jó kedvvel, nótázva végezte az egri nép a dolgát, de volt is látogatja, nem úgy, mint a tedd-ide, tedd-oda tótok hangtalan alamusziságának.

Estendén, napnyugta után széles sorokban vállra vetett kapával vonultak haza a munkások. Ajkukról folyton hangozott a dal, s a kik bent laktak a külső várban, azok még a város utcáin sem hagyták abba a nótázást.

Pedig hát abban az időben is erős statutumok tiltották a csendzavarást kulcsos Eger városában. De ki gondolt volna arra,

hogy a munkás ember leikének nótában való kifakadása csendháborítást képezne.

A város érdemes magisztrátusa és böles főbirája már akkor is oly magas polczán állottak a finom distinkciónak, hogy csendzavarásnak a korhelykodók illetlen és éktelen gajdolását tekintették.

Az emberséges esti dalszó azonban emberséges cselekedetnek tekintetik, a mit mutat az is, hogy az egri nép — ősi idöktől kezdve — egész a mai napig megtartotta ezt a dallos szokását.

Az alatt azonban, a míg a nép ily jó kedvvel járt kelt a munkában, bent a várban nagy gondolatok foglalkoztatták az urakat.

Elöször az volt a hir, hogy jön a török. Már ez is nem kis aggodalmat keltett. De aztán még ennél is pogányabb hírek érkeztek, a mely hírek szerint nem a töröktől kellett már felni, hanem a magyartól.

A pór nép kezébe ugyanis az ország hatalmasai fegyvert adtak a török ellen, a pór nép pedig ezt a fegyvert az urak ellen fordította s a mint a gyorslábú staféták jelentették, a tiszai vidékeken már-már lázító kegyetlenségeket követnek el a nemesseggel szemben.

Nagy veszedelem ez, kivált olyan he-

lyen, ahol annyi a hatalmasok kincse, mint kulcsos Eger városában s oly soka jobbágy, mint az egri püspökség uradalmában.

Tanácskoztak is az urak és a papok, hogy mitévők legyenek?

Nem igen tudott senki egy mentő gondolatot kitalálni, mert bizony kétélű a fegyver, ha jobbágygyal kell jobbágy ellen védekezni.

A sok tanácskozásnak azután az lett a vége, hogy a körmükre égett a dolog a tanácskozóknak. Egy reggel ugyanis gyors staféta jelentette, hogy itt az ellenség. Barnabás, a Dózsa György egyik legjobb vezére tizezer elszánt jobbágygyal tart Eger felé és már Maklár alatt van, mire a nap lefelé fordítja az égen szekerének rudját, akkorra már itt is lesz a bösz parasztvezér fürge kaszásainak élén.

Lett erre nagy ijedelem kulcsos Eger városában olyan, hogy talán sohasem volt még akkora itten. Kapkodtak is fűhöz, fához, míg végre is abban állapodtak meg, hogy be kell csukni a kapukat s nem szabad beereszteni még a mezőn dolgozó egri jobbágyot sem, mert hát nem igen lehetett hinni a parasztnak akkor sem. Hunczutnak tartották már Egerben akkor is a földnépét, mihelyest egy arasznyira megnöl.

Ezenkívül Zoltai Lajosnak, a ki szerény, csöndes munkálkodásának gazdag eredményeivel soha nem hivalt, a városa részéről különösebb méltánylásban, előléptetésben nem részesült, illő módon meg kell adni az erkölcsi buzdítást és a becses munkájához mértén adott anyagi, habár szerényebb anyagi segítséget és eszközt arra, hogy Zoltai Lajos Debreczenre vonatkozó eredményes, becses kutatásait — a jövőben — nem csupán a városi levéltárunk akta halmazainak poros, sárgult, szem- és egészségrontó lapjai között kutathassa, történeti kincsként bányászhatta fel, hanem az itt feltalált első nyomok, első jelszavak után más külső levéltárak Debreczenre vonatkozó gazdag, de rejtett történeti kincsei között is méhészkedhessen, hogy így minél bizonyosabban, tisztábban látbassuk ez ősi polgár város multját és küzdéseit, melyek tanulságos példák és buzdítások minden idők magyarjára.

Debreczen multja, története ne legyen a mohától benőtt, immáron olvashatatlanná kopott és egybefolyt beírások sarkához hasonlítható, hanem a gondozott, a megbecsült, a szeretettel és hűséggel őrzött emlékoszlophoz, a melyen olvasható tisztán és szemlélődésre hivatogólag ragyog minden betű. Zoltai Lajos szakavatott kézzel, csiszolt tudással, fáradhatatlan, lelkiismeretes tehetséggel ily aranyos betűket, ily gazdag mondatokat véseget Debreczen város történetének emlékkövére; helyén valónak, illőnek tartjuk tehát, hogy már végre illő méltánylással, elismeréssel, támogatással találkozzék sok esztendőkre visszanyúló tudományos és hazafias munkálkodása a mi becsületes, igaz magyar vérünknek, a mi külön debreczeni historikusunknak.

Ifjabb Móricz Pál.

Pedig hát ha hunczut is, de azért még is talpig becsületes volt az egri paraszt akkor is ép úgy, mint most, s jaj keservesen megbánták az egri urak akkor, hogy nem birtak meg a palóc bécsületben.

A nap már elmerült a messzire kéklő Mátra árnyékában s Barnabás serege még mindig nem ért be Eger alá, Kistályán lakozott a vitéz hadsereg s ottiparkodtak egy pár feltört pince borával megszerezni azt a bátorságot, a mi Eger várának megtámadásához feltétlenül kellett.

Ez alatt pedig a mit sem sejtő egri jobbágyok szokás szerint vidám énekszóval kezdtek hazafelé terelődni a munkából. — Mekkora volt azonban a bámulásuk, amikor a város kapuit mindenfelé zárva s a hidakat felvonva találták. Kiabáltak, zajongottak, de bizony csak nem bocsátották be őket.

Egészen besötétedett, mire megértették a jobbágyok, hogy azért vannak zárva a kapuk, mert jön az ellenség. Ezt már maguk sem vették tréfára, mert bizony fegyver nélkül, csupán kapával még az egri ember sem száll szembe a fegyveres emberrel, azért hát, mivel látták, hogy hiába minden

Dugonics és Petőfi

meg egy rágalmozó királyi biztos.

Nem új dolog előttünk, hogy történelmünk legszentebb alakjait ellenségeink tőlünk eltulajdonítani akarják, még kevésbé új dolog az, hogy egyes kétségtelen történelmi adatainkat tudatosan és céltudatosan meghamisítsák, — de ami a vasárnapi karlóczai szerb kongresszuson történt, az bizony alkalmas arra, hogy nemzeti önértéztünknek bezzeg eléggé megvastagodott bőren is érzékeny sebet ejtsen.

A karlóczai szent zsinatra a király rendszeresen biztost szokott küldeni, nem kormány biztost, hanem királyi biztost, aki fölött kalappal, királyi magaslattal, királyi szavakat intézhet a zsinaton egybegyűlt férfiakhoz. Vasárnap Tallián Belát, a képviselőház alelnökét érte az a megtiszteltetés, hogy a király személyét képviselhette és a Götterhalte hangjai mellett vonulhatott be a szerb nemzetiségi kongresszusba. E kongresszus hivatalos nyelve tulajdonképpen a szerb, amit eléggé éreztetett Kronovics György kongresszusi tag, amikor óvast emelt a királyi leirat magyar szövegeze ellen, éppen ezért olyan emberre kell a királyi biztosság tiszt segét bízni, aki szerbül beszélni tud.

Tallián Béla kétségkívül ennek a filológiai képzettségének köszönhetette azt a királyi megbízást, melynek keretén belül vasárnap alkalmán adatott földicséri Dugonics Titusz, Dugonics András, Petőfi-Petrovics Sándor és több más kiváló szerb ember magyar érzelmeit és magyar hazafiságát.

Óvast emelünk azon ferdítések ellen, amelyeket a királyi biztos ur a vasárnapi díszbeid folyaman — a lapok egybehangzó tudósítása szerint — történelmünkön elkövetett. Tiltakozunk azon állítás ellen, mintha Dugonics András szerb ember lett volna, felháborodással utasítják vissza azt az állítást, mely a legnagyobb magyar költőt meg akarja fosztani élte legdragábbnak dicsért kincsétől: magarságától. Magyar volt Petőfi, de magyar volt apja is a derék Petrovics István is, aki valószínűleg oly erővel tiltakoznék Tallián ur dicsérete ellen, mint amilyen elkeseredéssel sujtaná őt Petőfi Sándor. Elvégre, ha a nevek hangzása után indulunk, épp oly joggal mondhatnók Tallián urat makkaronievő talliannak vagy Horvath Mihályt, a híres magyar történetírót hor

könyörgés, szépen elszéledtek s elbujdostak az ellenség elől a közeli erdőben.

De hogy is jutott volna eszébe csak egynek is, hogy a Barnabás csapatjai közé álljon ellenségnek.

Reggelre kelve azonban megérkezett az ellenség.

Barnabás követeket küldött a város kapuihoz és megadásra hívta fel a bentlevőket. Az egriek azonban azt üzenték ki, hogy igen jól érzik magukat, nem kívánnak a kaszásokkal közelebbi ismeretségbe jutni. Barnabás erre az üzenetre azzal felelt, hogy megfuvatta a kürtöket az ostromra.

Nem szokta ugyan meg az ostromot a jobbágy sereg, de azért mégis sikerült már az első rohammal bevenni a várat, a melynek összes őrségét ugyszólván az a pár zsoldos bepezte, a ki ott parádézolt a kapuk mellett. Barnabás vitézei először is ezeket iparkodtak elküldeni a tót és cseh menyországba, azután neki estek a város dulásának. Ugy szólván pár óra alatt romokban hevert az egri püspök szép székes városa. Mindent felegettek, mindent elpusztítottak a dühös jobbágyok.

A kívül rekedt egri jobbágyok is meg-

váltak. Ha Tallián ur tudása kevésbé egy oldalú lenne, ha a magyar történelmet csak majdnem olyan jól ismerné, mint a szerb nyelv idiomáját, akkor talán fölsorolta volna a magyar szerb hazafiak között a szerb születésű Damjanich tábornok nevét is, a ki a szerb hazaárulókat kutyáknak mondotta, s mind kiakarta pusztítani. De Damjanichról az aradi vértanúról, Tallián megfeledkezett!

Ha Dugonics szerb lett volna, magyarok lelkében vagdalkozó királybiztos ur, nem irt volna magyar regényeket, s nem gyűjtötte volna össze a magyar nyelv iránt való szerelemből a kincses szegedi közmondásokat, ma is értékes gyűjteményét nyelvünk szépségeinek és népünk gondolkodásának. Ha Petőfi szerb lett volna, nem Talpra magyart irt volna, hanem Talpra ráczot, s a fehéregyházi sík helyett valahol lent Strati-mirovics György bandájában, a szenttamási sánczokon beüli esett volna el, a Damjanich kardjától . . .

Akinek szive-lelke, nyelve magyar, magyar az, ha őseinek bármilyen volt is a származása, azt mindenki tudja ebben a hazában, csak úgy látszik az ur nem tudja, a kit elég szerencsétlenül a király személyének képviselőjéül Karlóczára küldtek.

Ez az ur, megfeledkezvén azon lojális tiszteletéről, mellyel király és nemzet egymás iránt tartoznak, azt az eszeveszett vakmerőséget vette magának, hogy a Felső nevelben durva sértést követett el nemzeti érzelmünkön.

Mindezt pedig ama bizonyos filológiai képzettség szükséges voltának köszönhetjük, ámbár a magyar kormány kis kutatás árán talán akadhatott volna széles e hazában olyan emberre is, a ki a népiskolában a szerb grammatikán kívül még dgyebet is megtanult.

Mit is mondott Klofác?

(A német császárról.)

A botrányok házában, az osztrák parlamentben bekoronázták az eddigi garázdálkodásokat is. Klofác nevű újszeg képviselő, a ki megjelenésére valóságos csehóriás, most magát a német császárt hurrogatta le. Mert a német császár Marienburgban kinos

sejtették a veszedelmet. Megtudták azt is, hogy kiből áll az ellenség és hogy milyen fegyverrel harcol.

Nosza, hamar fegyverre szállították őket is a körül levő falvak embereit. Kitegyenesítették őket is a kölcsonkért kaszákat és rajt ütöttek az Egert duló Barnabás embereink. Ki is verték azokat az egri határból emberül, de mihaszna. Csak üszkös gerendahalmaz és füstös köhalom volt már ekkor a szép Eger.

A tűz volt Egernek első veszedelme. Azóta már nem egyszer pusztult el tűz által s kelt ki új életre fönix madárként tüzes hamvaiból.

Most új éra előtt áll Eger. Nőni s gyarapodni akar. Talán épen a régi példakönlva hívja most Egerbe országosgyűlésre a tüzoltókat, hogy már eleve elriassza a vörös kakast a feje felől. Lehet.

De azért még sem menekszik meg a tüztől. Van tűz, még pedig nem kevés, új életre kelt hegyeinek vérpiros levében.

No de ez a tűz nem aggaszt bennünket. Megbirkóznak a tüzoltók a tüzzel, még ha mindjárt — folyadék alakjában állítják is azt eléjük.

feltűnést keltett beszédet tartott a lengyelek illetőleg szlávok ellen. A Klofác által cselekedett világraszóló botránynak lefolyásáról most már részletes tudósítást adhatunk, mondhatjuk: igen goromba csemege. Ugyanis a cseh Klofác a következőleg nyilatkozott a nagy német birodalom tüzes császájáról.

Klofác cseh nyelven írott interpellációt nyújtott be a német császár marienburgi beszéde tárgyában.

Az ülés végén **Klofác** szót kért és a következőket mondotta: A német császár, aki nagyon szeret beszélni, ez alkalommal nyíltan élére állott az alldéutsch propagandának és oly kifejezéseket használt, amelyeket eddigelé csak **korcsmai agitáló** szónoktól lehetett hallani. Ha egyszerű polgárember beszél **lengyel szemtelenségről és szármata vakmerőségről**, azzal csak arról adott bizonyítékot, hogy **fogyatékos a képzettsége**. De ha az a császár beszél így, akinek dinasztiajéért Szedánál patakokban ömlött a lengyelek vére, ezzel azt bizonyította be, hogy a **szemtelenség és a rakon czátlankodás** valahol másutt keresendő és hogy a német császár nemcsak fanatikus német a **legalantasabb fajtából**, de mint ember **teljesen hiján van a tapintatnak**.

Itt meg kell szünnie minden kiméletelességnek. Egyszer már be kell bizonyítanunk a világ előtt vajjon vezérlő államférfiaink képesek-e szembeszállni az **ilyen porosz szemtelenségekkel**. Felkérjük az elnök urat, kegyeskedjék kérdésünkre figyelemmel a miniszter urat, mi pedig a német császár **marienburgi szemtelenségére** ezzel az egy szóval felelünk: **Pfuj!**

Klofác beszéde közben a cseh agráriusok és a cseh nemzeti szocialisták folyvást **szidták a német császárt**. Mikor Klofác először ejtette ki azt a szót: szemtelenség, az elnök rendutasította érte. Erre a csehek zugva, kórusban kiállottak.

— Pfuj II. Vilmos!

Fresel: Ilyen **pimaszságot** nem fogunk tűrni!

Valaki a csehek között ezt kiáltotta: **— A német császár részeg volt, ha azt mondta!**

Mikor Klofác másodszor is azt mondta, hogy a marienburgi beszéd szemtelenség volt, az elnök újból rendutasította és Klofácztól partifeleinek zajos tiltakozása közepette megvonta a szót.

Nagy láрма támadt. A csehek a legéktelenebbül szidták a német császárt.

Fresel: Pfuj II. Vilmos!

Egy hang a csehek padjain:

— Merenylet fogja kioltani az életét!

— Bolond!

— Méltó társa Ottó bajor kiralynak!

Schönerer: Ne remegjenek olyan nagyon! Ha a német császár nevét hallják, elájulnak félelmükben.

Fresel: A kormánytól gyávaság ilyesmit elűzni és nem reagálni reá!

Tsohock (Freselhez): Maguk rabszolgái a német császárnak! **Tűrik, hogy a német császár a fejökre piszkoljon!**

Nagy zajban zárta be az ülést az elnök. A csehek még **azután is szidták a német császárt**.

Ennek a bécsi botránynak szerdán folytatása volt, amennyiben a ház elnöke és az osztrák miniszterelnök utasították rendre a csehek zajos handabandázása között a Vilmos császárt hurrogató Klofáczt, a kinek az interpellációjára Körber osztrák miniszterelnök a választ megtagadta.

Hajdusági képviselők a parlamentben.

A vakációzásnak vége. Az országházban megkezdődött ismét a cséplés.

A munkások taborában örömmel látjuk és olvassuk a hajdusági független képviselőket is.

Bakonyi Samu, Debreczen város egyik kerületének lelkes követője, a Rátkay és Kubik képviselők mentelmi ügyének tárgyalása során szólalt fel és a miniszterelnök tévedését igazította helyre, mert — ugymond — a miniszterelnök tévedésben volt mikor azt említette föl, hogy a főrendiház házszabálya a képviselőházat megdönti, mert a főrendiház házszabályai teljesen, majdnem szóról szóra megegyeznek a képviselőháznak házszabályaival a nyilvánosságra nézve. — Ezt akarta csak konstatálni.

Rákosi Viktor, a hajdu nánási követ, tudomásul vette Széll Kálmánnak a budapesti német énekes kávéházak megszüntetése tárgyában benyújtott interpellációjára adott választ. A miniszterelnök, ki ezuttal mint a belügyminiszteri bársonyszék tulajdonosa szót, meltányolja a Rákosi indokait és kijelenti, hogy törekvése az, miszerint a még ma letező zengerajok lassankint végleg megszűnjenek.

Benedek János a margitai „ukázos” főszolgabíró erőszakoskodása felől interpellált és hogy az ottani választást másik napra tűzzék ki, mert ez most országos vásárnapjára esik. A Benedek János interpellációját szószerint adják, így hangzik:

A közigazgatási tisztviselők, daczára a rendeleteknek, különösen választások idején még mindig abban a tévhitben vannak, hogy nekik a kormány jelöltjei érdekében korteskedni kell. Így a hajdu-böszörményi kapitány annak idején ad audiendum verbum czítalta az italmérőket, akik nem is igen mertek az ellenzékre szavazni. Felolvassa a margitai főszolgabíró által nemrég kibocsátott rendeletet, e szerint többek között esti 9-től reggel 4-ig nem szabad az utcán járkálni a főszolgabíró írásbeli engedélye nélkül. Be is mutatott egy engedélyt, melyben a kath. lelkész és családja részére ideiglenesen megadják az engedélyt a képviselőválasztási mozgalmak alatt, hogy esti 9-től reggel 4-ig az utcán közlekedhessenek. A következő interpellációt intézi a belügyminiszterhez:

1. Van-e tudomása a t. kormányelnök, mint belügyminiszter urnak arról, hogy Nyisztor Alajos margitai főszolgabíró, Margittán 1902. május 25-én 2414. szám alatt hirdetményt tett közzé és pedig falragaszok kifüggesztése útján, melyben minden törvényes indok és alap nélkül az egyéni szabadságot s a magánlak szentségét labbal tipró, s nyilvánvalólag az újabb képviselőválasztás befolyásolására szánt, a választó közönség megfélemlítésére czélzó törvénytelen rendelkezések foglaltatnak?

2. Van-e tudomása a t. kormányelnök, mint belügyminiszter urnak arról, hogy e törvénytelen rendelet visszavonása ugyan azon a módon, amint közhírré tetetett, t. i. falragaszok útján, még mind ez ideig meg nem történt?

3. Miután a jelzett főszolgabírói hirdetmény — bár rövid ideig — de tényleg hatályban van s ennek következtében a személyes szabadság megsértésével több rendbeli hivatalos hatalommal való visszaélés követtetett el; miután nyilvánvaló, hogy ez a rendelet a küszöbön álló újabb képviselőválasztás illetéktelen és törvénytelen befolyásolását czélozta: kérdem a

t. belügyminiszter urat, szándékozik-e ennek a törvénytelen hirdetménynek a közzététel módja szerint vagyis szintén falragaszok útján — leendő visszavonása iránt sürgősen rendelkezni; valamint a törvénytípró rendeletet kibocsátó s hivatalos hatalmával eképpen visszaélt főszolgabíró ellen a fegyelmi vizsgálatot elrendelni?

4. Miután a nevezett főszolgabíró tanusított magatartásával bebizonyította, hogy a képviselőválasztás tartalma alatt a közigazgatás feladatainak pártatlan teljesítése tőle nem remélhető, sőt ily körülmények között az egyéni szabadság s a személybiztonság, valamint a választók szabad elhatározásának tiszteletben tartása és megóvása a legnagyobb és legkövetlenebb veszedelemben forog: kérdem, szándékozik-e a t. kormányelnök hivatala gyakorlatától való azonnali felfüggesztése iránt haladéktalanul intézkedni?

Kéri végül a miniszterelnököt, hogy a választás napját másik napra tűzze ki,

Széll Kálmán hosszasan felelt az interpellációra kifejtette, hogy szigorúságával már egész vármegyék szimpátiáját játszotta el. A margitai főszolgabíró is az ukázát az ő parancsára vonta vissza. Igazat ad abban Benedeknek, hogy a visszavonásnak is plakatirozás útján kellett volna történi. Egyébként meg fogja vizsgálni, miért nem történt ez. A választás napját nem áll jogában megváltoztatni.

Benedek János visszautasította a miniszterelnök azon vádját, mintha gyanúsítási szándékkal interpellált volna. És ha a miniszterelnök a választás napját nem változtathatja meg, legalább a vásár napját változtassa meg. Különben konstatálja, hogy a miniszterelnöknel nagyobb ur a margitai főszolgabíró ur, a kivel nem bír a miniszter sem, mert a miniszterelnök köteleességét nem teljesíti.

Széll Kálmán tagadja, hogy nem teljesíti a köteleességét. Rögtön le nem fejezetheti a szolgabíró (Felkiáltások a szélsőbalon: Rögtön!), **de kijelenti, hogy megkapja a magáét**. A vásár elhalasztását pedig sürgőnyileg kéri a kereskedelmi minisztertől, ezt a maga részéről is partolni fogja.

Benedek János, a miniszterelnök válaszában az utolsó részét tudomásul veszi, de a többit nem.

A többség tudomásul vette a választ.

NAPI HIREK.

A debreczeni székely egylet megalakulása.

A „Debreczen” első, iránycikkben foglalkozott a hazafias és minden pártolásra érdemes mozgalommal, melyet Debreczenben lakos székelyek és a székelység igaz testvér barátjai indítottak, hogy Debreczen és vidékére kihatólag itten székely egyesület alakítsunk. A debreczeni székelyegyesületnek nagy hivatása lesz a székelymentő akcióban és azért legőszintébb örömmel jelezzük, hogy az ügy már annyira elővan készítve, hogy a debreczeni székely egylet f. hó 15-én délelőtt 10 órakor már meg is tartja alakuló gyűlését. Az előkészítő bizottság a gyűlést Hajdúvármegye tanácsster-

mébe hívta össze, testvéri szeretettel ajánljuk a székelység barátjainak a figyelmébe.

Szél az olasz borvámról.

Az ország szőlőbirtokosait és borkereskedőit fölöttébb megnyugtató, határozott és minden félre magyarázást kizáró módon nyilatkozott Széll Kálmán miniszterelnök a képviselőház mai ülésén, tehát az ország és az európai nyilvánosság előtt az olasz borvámról. Kijelentette, hogy a végzetes záradék lehetetlen és tarthatatlan állapotokat idézett elő a magyar borpiacon s hogy a vámklauzola **semmi szín alatt sem kerül bele az Olaszországgal kötendő új kereskedelmi szerződésbe.** A miniszterelnök szavait az országgyűlés tetszéssel és meglelégedéssel kíséerte, de remélhető, hogy Olaszországbanis kedvezően fogják megítélni. Széll Kálmán ugyanis külön kiemelendő diplomata-érzékkel az olaszoknak is argumentált beszédében. Kifejtette, hogy Olaszország, a mi benső szövetséges társunk, szintén nem kívánhatja a mai lehetetlen állapot további föntartását, annál kevésbé, mert abból Olaszországnak a jövőben sennmi haszna sem volna. Ha ugyanis Olaszországnak a kedvezést újra megadjuk 1904. után Franciaország hasonló követelne, ha pedig a 2-3 frankon vesztegetett francia „petit vin” áradata miféleképp megindulna, ez Olaszország exportját egyszeriben tönkretenné.

Névszerinti szavazás a közgyűlésen.

A városi tanács közhírré teszi hogy a grf. Degenfeld tér óvoda 5. h. 850 négyszögöl területű öndódi földjének, és Kovács lak tanya 16 hold öndódi földjének nyilvános árverésen leendő elidegenítése feletti névszerinti szavazás a f. junius hó 26-án tartandó bizottsági közgyűlés napirendjére tűzött ki.

A polgári kör táncmulatsága aug. 2-dikán.

A polgári kör választmánya tegnap d. u. tartott ülésében Komlóssy Arthur elnök bejelentette, hogy a függetlenségi kör elnöke B. Nagy Jánossal közölte azon megállapodást, hogy tekintettel a folyó hó 15-én tartandó s a függetlenségi kör haz alapja javára rendezendő junialisra, a polgári kör sem majális, sem junialist nem rendez, hanem elhalasztotta táncvigalmát augusztus 2-ikára; e napon, a szabadságsozbor leleplezése és egyéb ünnepek alkalmával illő, hogy Debreczen polgársága párt és osztálykülönbség nélkül egyesüljön a hazafias érzések lélekemelő megnyilvánulásaiban és nyerjen ezen egyesülés, ez a szép egyetemes a nagygyűlési táncmulatságon való részvételben méltó befejezést. A függetlenségi kör elnöke B. Nagy János megnyugvással, sőt köszönettel fogadta a polgári kör tapintatos határozatát, mert a két társaság mulatságait a polgárságnak ugyanegy részre látogatja és így a két táncestélynek egymáshoz közelidőre kitűzése, csakis ártalmára lett volna mindegyiknek. Ezen elnöki bejelentést a polgári kör választmánya is örömdetes tudomásul vette és nyomban elhatározták, hogy a függetlenségi kör f. hó 15-diki junialisán többen részt vesznek a polgári kör tagjai közül, remélvén, hogy a függetlenségi kör részéről ez kellő viszonzásra talál. Ezután megalakították az Aug. 2-diki táncestély rendező bizottságát. Elnökké id. Kéki Sándort a kör régi veterán tagját és volt érdemes alelnökét kiállították ki; alelnök pedig Oláh Károly városi tanácsnokot — választották meg egyhangulag. — Főrendező lett Szabó Kálmán gyógyszerész,

főtiszt Kerekgyártó József, pénztárnok: David Mihály, ellenőrök: Komlóssy Mihály és Szabó Imre; jegyző: Raics Gyula, gazda: Horkay Lajos. — A rendezőbizottságba a tisztikar és választmányi tagokon kívül a fiatalság köréből is többeket felkérnek s így biztos kilátás lehet arra nézve, hogy aug. 2-dikán estve, a nagyerdei vígadóban tartandó táncmulatság éppoly fényesen fog sikerülni, mint most vasárnap a függetlenségi kör junialisra, amelyet ismételtén ajánlunk a polgárság pártoló figyelmébe.

Egy sikerült városi alkotás.

Mi, kik a város építkezéseiről annyiszor mondottunk szigorú kritikát, annyiszor és méltán hívtuk fel a közfigyelmet városi építkezési botrányokra, valóságos pirosbetűs ünnepi napnak jegyezzük ezt a ma, midőn dicséretet is mondhatunk és sikerült városi alkotásról emlékezhetünk meg. Városunk polgárságának tekintélyes zömét és elemeit érdekli ez az építkezés. A sertésvásártéri iparvasutról és rakodóról van szó. A sertésrakodó és vágóhidhoz vezető iparvasutat tegnap nyitották meg a miniszterium kiküldöttjei városi, áll. főtisztviselőknél, a szomszéd birtokosoknak, érdekelt kereskedőknek a jelenlétében. A belügyminiszterium részéről Lovrich tanácsos, a kereskedelmiminiszterium részéről Fridrich felügyelő, a város részéről Komlóssy Arthur főjegyző, Boczkó főkapitány, Aczél Géza főmérnök voltak jelen. A telep megtekintése után a rakodónak forgalomba való átadásáról jegyzőkönyvet vettek fel. Illetékes helyről nyert értesülünk szerint el kell ösmerni, hogy mind az iparvasut, mind a rakodó épületek gyönyörűen és czélszerűen vannak megépítve. Annyi sok többé-kevésbé tökéletesen és hibáztatott városi építkezés után örömmel vesszünk tudomást ezen sikerült alkotásról és szívesen írjuk meg, hogy ezen építkezések a városi főmérnök felügyelete alatt hajtották végre. A debreczeni sertés hizlalóknak és kereskedőknek minden bizonnyal legnagyobb örömet szerez a hír, mivel elsősorban őket szolgálják ezen alkotások.

A börtön helyiségek túlszűfoltása.

Több ízben szóvá tettük s a bűnügyi osztály vezetője Végh Gyula a tanács figyelmét is felhívta arra, hogy a bűnügyi osztály épületében levő börtönhelyiségek czélszerűen elhelyezésük mellett szűkek is, a tanács el is rendelte a helyiségek átalakítását s az utazáról való eltávolítását. Mint egy 8 hó óta folytak ezek az átalakítási munkálatok s most, mint Végh Gyula a tanácshoz intézett beadványában jelenti a 8 hóig tartó átalakítások egyedüli eredménye az, hogy az utazára nyíló börtönhelyiségek az udvarra vitettek át. Azonban, a beadvány szerint, most még rejtetesebb állapotok uralkodnak a bűnügyi osztálynál. Ezek az állapotok, melyekről a tanácsnak is alkalmá volt meggyőződnie, nem változtak, sőt fokozódtak. A börtönhelyiségek térfogata most még kisebb, mint eddig volt. Eddig is állandóan 90-100 között váltakozott a letartóztatottak száma; de most ez a létszám a jövőben még fokozódni fog az által, hogy a bűnügyi osztályhoz hozzák a b. ujjvárost járás területéről letartóztatottakat is, mert a központi főszolgabírósnak nincs fogháza; továbbá fokozódik még az által is, hogy a csendőrség a külterületekről napról napra nagyobb számú foglyokat kísér be. Egy közös foghelyiség van, amely 14 méter hosszú, 4 méter széles és 2 és fel méter magas s ebben a helyiségben 60-64 fogoly van állandóan. Hogy milyen itt a helyzet, azt ellehet képzelni. Az a körülmény, hogy ilyen szűk helyiségben ennyi embert kell összezúfolni, előidézője, lesz annak, hogy a forró nyári idő alatt valami járvány üt ki s épen a város kelő közepén lesz a járványfészek. Ezekre az igazán szomorú állapotokra hívja fel Végh Gyula a tanács figyelmét s arra kéri a tanácsot, segtessen ezen és gondoskodik újabb helyiségekről és a meglevő helyiségek deszkapadlását dobassa ki es téglá bolthajtást csináltasson.

A debreczeni diákokról

Igen kedvesen emlékezik meg a „Kolozsvári Egyetemi Lapok” Boor vitéze, aki ezen diákújságban a kassai diákkongresszus ifjairól krónikázik. A debreczeni diákjainkról — egyéb mások között — a következő hangulatos sorokat írja a kolozsvári krónikás:

„Pedig van ám még Debreczenben is erő, még pedig igazi magyaros erő. Olyan „Bokréta” is kötöttek belőle, amelyik mind piros, meg fehér, meg zöld virágokból szedődött össze. Azonban ha Gyökössynek a verslábai jók, jobbak ám az Erdey családból és husból való lábai, mert míg a Gyökössy csak Kolozsvárig vagy Pestig juthatott el, addig az Erdey megjárta Páris meg Rómát is. Egyáltalában megnyugtatóssal győződünk meg arról, hogy Debreczen még mindig a régi, az a régi, a melyről Jókai és Csokonai annyi szeretettel írtak s a mely, mint az igazi magyar diákélet typusa lebegett mindig szemünk előtt. Igazi, tösgyökeres alföldi fiúk vezeték az ifjúságot s ha olykor el is tesztetik az utat, akkor is csak azért, mert a hazaszeretet nagy lángja elkápráztatta rajongó magyar szereiket. A debreczeni fiúk után a selmeczbányaiakra kerül a sor, már csak történelmi szempontból is, t. i. a debreczeni kongresszus után következett a selmeczbányai, valamint azért is, hogy ha a debreczeniek fringákkal jöttek, elhozták ám a selmecziek is a diszkardot s ugy kardoskodtak az igazság mellett.”

Debreczeni Ipartermékek a burföldön.

Debreczen kereskedelmét, iparát nagyban előfogja mozdítani annak az életrevaló tervnek a megvalósítása, melyet Falk Armin gyáros vetett fel. Ennek a nagyhorderejű tervnek részleteit tegnap este a ker. csarnokban tartott értekezleten beszéltek meg Debreczen kereskedői és gyáriparosai. A terv az, hogy Debreczen és a burok földje között, hol hol a bökét megkötötték s az elpusztult városok újhol felépülnek s erre a célra sok mindenféle ipari és kereskedelmi dolgokra lesz szükség — összekötéstét létesítsenek. A tegnapi értekezlet magává tette, hogy a város ipari és kereskedelmi termékeit Dél-Afrikában elhelyezi s értékesíteni fogja. Mayer Emil a Csarnok elnöke vezette a gyűlést s ösmertette az értekezlet czélját s felsorolta azokat a czikkeket, melyek Transzvaalban piacra találnának. A jelen voltak hozzájárultak az előterjesztéshez s kimondták, hogy az összekötéstét gyorsan megteremtik s czikkeinknek lehetőleg állandó piacot teremtenek Dél-Afrikában s érdekeik megvédelmezésére közösen egy kereskedelmi megbízottat küldenek ki Dél-Afrikába, kinek kötelessége lesz ott a deb-

reczeni ipari és kereskedelmi termékeknek piacot és összeköttetést teremteni.

A függetlenségi kör.

bájljától már néhány nap választ el. Vasárnap már elkövetkezik június 15-dik napja. Ismételtén felhívjuk a polgárság figyelmét ezen igazi magyar mulatságra, amely jövődelmet szolgáltat a hazafias kör házának a fölépítéséhez. És melyik debreczeni polgár család nem járulna ehhez szívesen, különösen ha a jómulatás is hozzájárul. — Jegyek előre válthatók a függetlenségi-kör nagy csapó utcái felhívásában.

A közigazgatás egyszerűsítése.

A belügyminiszteriumban közelebb értekezletet fognak tartani a közigazgatási bizottságok ügyvitelének egyszerűsítése tárgyában. Az értekezletre meghívót kapott Komlóssy Arthur főjegyzőnk is aki a maga jobb tájékozódása végett ma és holnap kimerítően konferál a város közlevéltára, írtató- és kiadói hivatali vezetőivel.

Nem huszárhadnagy, csak káplár.

A lapokkal együtt mi is hírt adtunk Dell Adami Tibor huszárhadnagy szomorú esetéről. A fiatal katonatiszt, véci jelentés szerint, usztatás közben a Nyitra folyóba veszett. Ma rektifikálják a hírt. A helyreigazítás szerint nem Dell Adami hadnagy fult bele a Nyitrába, hanem Sebestény István huszárkáplár, ki éppen Dell, Adami parancsára gázlót keresett a Nyitrán és ezenközben pusztult bele a rohanó folyóba. Ezekután tehát azt a meleg részvételt, melylyel a lapok Dell Adami szomorú sorsát regisztrálták, szépen vissza kell szivni s át utalni a szegény huszárkáplárra. Sőt a részvét helyett az elparentált de ime ismét életre keltett hadnagynak talán meg más is jár. — Elvégre az emberélet, még ha csak huszárkáplár életéről is van szó, becses jószág. És a vizsgálat tartozik megállapítani, vajjon Dell Adami hadnagy nem járt-e el könyelműen, amikor olyan veszedelmes helyre rendelte ki a szerencsétlen káplárt, hogy annak életével kellett megfizetnie vállalkozását.

Polónyi Géza jelöltsége.

A múlt vasárnap tartott csongrádi 48-as pártgyűlésen résztvettek Krasznay Ferenc és Váradi Károly képviselők. A 48-as párt legtekintélyesebb része nagy lelkesedéssel tömörült Polónyi jelöltsége mellett, miután a jelölés nem egyhangulag történt. Polónyi a jelöltséget nem fogadta el. — Hír szerint Hegyi maga is tartja a jelöltséget.

Torday Gábor beteg.

Őszinte részvétellel értesülünk, hogy a debreczeni ügyvédi kar és a debreczeni közelet régi, érdemes, egyik legnépszerűbb tagja, hétvármegye szeretett Torday „Gábor bátyám”-ja beteg. Kívánjuk, hogy barátaink, ösmeréseink, minknyájunknak örömeire mielőbbi gyógyulásáról adhassunk hírt.

A burok fegyverletétele.

Sűrűn érkezett már hír arról, hogy a bur kommandók egymásután leteszik a fegyvert. A standertoni, és hederbergi kerületek burjai Bruce Hamilton tábornok előtt tették le a fegyvert. Reggel volt, kék az ég, világos, tiszta, friss a levegő. Távolban: Malanskraal irányából nagy csapat sötét test közeledése látszott. Néhány kordét világosabban meg lehetett különböztetni. Ez a közeli tömeg a burokvoltak, akik fegyverletételekre jöttek. Lassan mentek egy farmig a Houtkop közelében, a hol a lova-

kat a kordéoból kifogták, leszálltak a lóról és Botha Lajos tábornokot várták. Nemso-kára törzskarával együtt külön vonaton megérkezett Bruce Hamilton és Botha tábornok, Bothát Alberts parancsnok és Jooste adjuktáns fogadrák és burokhoz kísérték. Kis idő múlva lovak és kocsik hosszú kigyóvonala rendezett alakzatokban előrevonult. Átkelt a vasuti vonalon és sűrűbb tömegben megállott. E közben olyan tökéletességgel mozogtak, mint egy ezred a gyakorlótéren. Előli lov goltak a parancsnokok és ezek élén Botha tábornok. Vezetőik jelére az egész csapat mint egy megállott. A burok leszálltak a lóról és állva maradtak a ló mellett. Botha tábornok teljes csöndben előre lovagolt és néhány percig behatóan tanácskozott Bruce Hamilton tábornokkal. Azután ismét a burok felé fordult és előre vonulást parancsolt. A parancsot azonnal teljesítették és az emberek félkörben körülvették a két tábornokot, Botha tábornok egy kis sziklára állt és föl-szólitotta az embereket, hogy hallgasság meg Bruce Hamilton tábornokot, a ki beszédet mondott, a melyet Botha tolmácsolt.

A tábornok azután megmagyarázta, miképpen akarja az angol kormány a burokat elhelyezni és hogyan akarja őket a farmra hazaszállítani — Mielőtt elbucszuk tőlük, így végezte beszédét, kifejezi azt a meggyőződését, hogy Edward királynak éppen olyan hü alattvalójai lesznek, mint az előbbi bur kormányok. E beszéd után a burok szétoszlottak és józúen elfogyasztották az ételt és a kávét, a melyet több mint husz szakács készített a számukra, Megettek a lovakat is. B lovak is, az emberek is erősek, nem látszik meg rajtuk a kiállott nagy fáradalom, bár az emberek ruhája meglehetősen elrongyolott. Ebéd után a burok csapatoként elvonultak a bur és angol tábornok előtt. Nyugodtan lettek a földre a fegyvert és a szerelvényt, azután lóra ültek és belovagolnak Heidelbergbe. Körülbelül 800 voltak. A burokat mindenütt meglepi, hogy a fegyvert nem nagy angol csapat vlött kell letenniük, hanem csak egy-egy angol tábornok előtt.

A kórházi raktár bajai.

A kórház ruharaktára szabad térre nyílik, úgy hogy igen könnyen megközelíthető s mint nem is rég történt nagyobb szabású betöréses lopást követtek el ott. A tanács mai ülésén e tühetlen állapot megszüntetése végett a főmérnök két tervet is mutatott be, egyik 300, a másik 8000 koronába kerülne, a melylyel egész új raktárt is építenének. A tanács nem döntött a tervek fölött. A kórházi bizottságot kéri meg előbb. Van-e pénzük? Amiből az építés költségeit fedezték.

Debreczeni rövid hírek.

A Csokonai-kör kérvényt adott be a tanácshoz a Bethlen-utcai 3. számú háznak, Csokonai születés házának az átengedése iránt. A kérvény a június havi közgyűlés elé kerül. — **A játékony nőegylet** f. hó 15-én tisztújító közgyűlést tart a nőegyleti áruház nagytermében. A gyűlés kezdete fél 11 órakor. **A nemzetközi diákkongresszus** tagjai Budapestről Debreczenbe is lerándulnak egy napra. Kérészy Zoltán jövő évi akadémiai igazgatót kéri fel diszelnökül. — **A sertésvásártér** és közvágóhidhoz vezető kiterő műtanrendőri eljárását tegnap tartották meg. A kereskedelmi kormány képviselőjében Lovich László vasuti felügyelő és Tolnay Kornél üzletvezető voltak jelen. —

A polgári kör tegnap tartott vál. ülésén elhatározta, hogy augusztus 2-án a nagyerdei vígadóban nyári táncmulatságot rendez. — **Somogyi Pál** tanítóképezdei tanár nyugalmába vonulása folytán megüresedett tanárnári állásra ujabban pályáztak Aarcsai h. nánási Esztergályos Ágost petrozányi tanár és Juhász Sándor leányfalvai lelkész.

Szép, tiszta, üde arczbőr a legkönnyebben és legbiztosabban a Földes-féle Margitcrém használata által érhető el. A közkevelte és világhírű Földes-féle törvényesen védett arczkenőcs semmi ártalmas anyagot nem tartalmaz; szeplőt, májfoltot, pattanást és az arcz mindennemű tisztatlanságát pár nap alatt eltávolítja a ránczokat, redőket, kismítja és az arcznak finom, fiatal rózsás színt ad. Nagy tégely 2, kicsi 1 kor. Szappan 70 fl. (3 féle színben) 1.20 k. Kapható a készítőnél: Földes Kelemen gyógyszerésznél Aradon és minden gyógyszerertárban.

Világbarátok!

A „Florol” virágrágya-kivonat használata bámulatos hatással van a virágok fejlődésére, színpompájára és illatára. Postán bérmentve küldi 1, 2¹/₂ és 4 korona ellenében Waltersdorfer D. Pál droguista, Budapest, VII., Kerepesi-ut 8/c.

Nyilatkozat.

Praxisomban is, de kiváltképen tavaly saját magamnál tapasztaltam, hogy a gymorhajoknál kitünő jó hatásnak bizonyult a szolyvai víz. Dr. Longauer Lajos Apatin.

A szolyvai ásványvíz kitünő üdítő ital. A savanykás kerti borokkal vegyítve rendkívül kellemes.

IRODALOM.

Zoltai Lajos gyűjteményei.

(Debreczen városának átadott történelmi dolgozatairól.)

Lapunk vezető helyén érdem szerint foglalkozunk Zoltai Lajos történetirónak, Debreczen város története szorgalmas kutatójának, a hosszú évekre visszanyúló munkálkodásával és komoly, gazdag eredményeivel. Ezen rovatban, sorrend szerint közöljük azon munkáit, melyeket a tanács a városi levéltárba helyeztetett el. Ebből a kimutatásból ugyancsak halaványan lehet megítélni a Zoltai munkálkodását, de utmutatónak ez is jó. Nem öleli fel magában a Zoltai Lajos idevonatkozó összes, gazdag írásait, csak 1890 től kezdődőleg. De nemcsak a korábbi időkben való hiányoznak, hanem a már jelzett időkben kifejtett munkásságának a képe is hiányos itt, de melyeket, hisszük, pótolhat még Zoltai . . . Azonban mindezek-től eltekintve érdekes és becses ez a gyűjtemény, melynek adatai a következők:

1. Királyi látogatók Debreczenben. 2. Debr. vár. küldöttségének jelentése az 1867 koronázásról. 3. Két százados évforduló (Debr. sz. kir. várossá emelése.) 4. A debreczeni hóhér. 5. A landemialis kassa. 6. Lázongó civisek (1798). 7. Másfélszázaddal ezelőtt. (Akasztófa és fejtétel istenkáromlásért, Miskolcziné asszony temetési költsége.) 8. Debreczen és XII. Károly. 9. Debreczen követei (Utazás 200 év előtt.) 10. Anyai szeretet és hithűség. 11. Kétszázadik évforduló (Debreczen 1-ször az tárnokszéki ülésén.) 12. Egy debr. polgár hamvai Ham-

burgban (Beöthy Ödön sirja.) 13. Debr. kereskedők a múlt században. 14. Debreczen felirata Rakóczi Ferenczhez és az ónodi orsz. gyűléshez. 15. Simonffy I. jubileuma. Életrajz. A p. m. mint önkéntes. A Simonffy család. Husz év története. 16. Debreczen mint vár. 1849-ből. 17. Debr. kávéház 100 év előtt. 18. A régi Debreczen (közgazdasági adatok 1756-ból. 19. A szőlő vándorlása. A debreczeni kertekről. 20. A debr. török világból (Basák, bégek levelei.) 21. A régi Debreczen. Adatok a török hódoltságához. 22. Debreczen követői és képviselői 1627-től máig. 23. Széchenyi István levelei Debreczenhez. 25. A régi orosz idők. Galga szultán sarca. 23. Egy régi megyei közgyűlésből (Biharm. 1790 aug. 23. 24.) 26. Debreczen és a környékbeli vármegyék a kurucz regimentben. 27. Debreczen 50 év előtt. Márciusi események. 28. Főiskolai nemzetőr csapat szabályai. 29. Deák F. levele Debreczenhez 1848. 30. A varga színromjai felett. 31. Régi vendéglői kontók. 32. Erzsébet királyné Debreczenben 1857. 33. Az első magyar színésztársaság és Debreczen (1795). 34. A pestis Debreczenben 1700, 1719, 1739. 35. A száz év előtti deb. színészetéről. Az első szerződés. Pénzügyeink 90 év előtt. 36. Szegedi debr. boszorkányokról. 37. Márcz. 15 ötven év előtt. 38. Petőfi apósa mint debreczeni civis birtokos. 39. Az orosz hadsereg Debreczenben. 40. Kossuth bucsuja Debreczentől. 41. A pártütő civisek 1693). 42. Semmi sínes uj a nap alatt. A város régi jövedelmei. 43. Kerékkénés. Svéd király vendéglése. A szegény özvegy asszony adóssága. 44. Népszámlálás 1771 ben. 45. Az oroszok Debreczenben (1805). 47. Tilos szerelmek, muszály házasságok. 48. Isten dicsőségére Debr. régi testamentumok. 49. Vörösmarty és családja Debreczenben 1849. 50. Egy hónap története. 1680. 1685 évi diariumból. 51. A debr. pipákról. 52. A Domokosok atyafi-ága. 53. Prot. szellem hajdan és most. 54. Egy deb. főbíró (Diószegi S.) vagyona. 55. Deb. juhok gazdák 225 év előtt. 56. Az első szélmalom és egyebek. 57. A Bika szálloda története. 58. Közbiztonság a deb. határon a XVII. sz. végén. 59. Mia valóság? Észrevételek J. V. idezeitre. 60. Tisztújítás 1696 ban. 61. Toltrajzok a régi Debreczenről. 62. Postamesterség a Hortobágyon s egyéb odonságok. 63. Az ispotályi templomról. 64. Adatok a debr. leánynevelés történetéhez. 65. Debr. követői és képviselői az orsz. gyűléseken. 66. A Komaromi haz története. 67. A leg-
Hogyan lehet gyermekeink halandóságát korlátozni?
 Első sorban nem a szociális reformokon, a csecsemő és gyermekápolás erkölcsi és anyagi támogatásán az anya és orvos által érhető ez el.
 A legfontosabb kérdés, amely még eddig nem volt meg oldva, **hogyan lehet** a civilizált országokban grasszaló **csecsemő halandóságát** korlátozni?
 Franciaországban, holigen nagy pusztulás mutatkozik anyagi és hygieniai szempontból, a gyermekhalandóság a végletekig hatolt; daczára, hogy ismétlen összeültek a városi bizottsági tagok és orvosok, kik a káros hatást felfedezték, érdekes statisztikai adatokat készítettek, de az ő elméleti tanácsaikkal csak igen csekély eredményt értek el. Németországban és speciell Osztrák-Magyar monarchiában a halandósági viszonyok a csecsemő és gyermekekénél sokkal kedvezőbbek és ez első sorban az okból van, mert itt nemcsak hangzatos frázisokkal az emberbarátok részéről, hanem bizottságok működésével, melyek minden helyiségben vannak, kik nem csak statisztikai adatokat irnak, és az erre hivatottak mindjárt a baj szülőfészket megkeresték, gyógyítanak. Azaz a **csecsemő és gyermekek diétáját** szem előtt tartják.
 Hat miért van nálunk még mindig oly nagy halandóság a gyengéd gyermekkorban.
 Nem mindig a szociális bajokban rejlik a hiba. Mert még a legszegényebb a szegények között, rationális ápolás mellett felnevelheti gyermekét, mint Crözus palotájában gyermekét a korai szülőjétől megóvta és hosszúéletűvé lett, mit a lelkiismeretes ápolásnak köszönhetett.
 Itt tehát a táplálkozási viszonyok a fejlődés fázisaiban betartandók. Némely anya és ápoló elfelejti mily fontos a táplálék rendes felvétele a csecsemőnél ennek erejére és sikeres fejlődésére és nem kevesen abban a tévedésben vannak, hogy a gyermek az első hónapokban sok tápanyagot, tejet is akarhonnan szerzik is, csak etessék a csecsemőt, és ez a hit a nép körében el van terjedve, mert hisz a gyermek látszólag jól érzi magát és fejlődik.
 Sokan meg sem gondolják, hogy épen a minősége a tápanyagnak, amelyet első napokban az ujszülöttnak adunk, fontosabb felétel a csecsemő letezésénél, mint a tápanyag mennyisége.
 Az első napokban a tápanyag szűk séglet még ritkább, a gyomor rövid és szűk és nem vehet be sokat, minden nagyobb mennyiség káros hatással van és a túltáplált gyermek gyomortulengésben elpusztul.
 Sok gyengétebb gyermeknél, hol a tej bármilyen alakban nem tartalmazza az életfenntartáshoz szükséges alkatrészeket, vagy a hol az anya vagy dajkatej nem alkalmaszható — a már annyiszor megbeszéltek okokból — tejkivonatokat, melyek valódiak és összetételük mint tejpótló anyagok elismertettek kell alkalmazni, amelyekben fehérnyékanyagok vannak.
 Ezen követelményeknek megfelelő már évtizedek óta használatban lévő **Nestlé-féle tejpor**, amely könnyen osztható, hatásában ártatlan, az emésztő szerveket nem terheli meg, másrészt a modern követelményeknek is megfelel, mert **tiszta** baccillusmentes alpesi tejből készül és oly taperőt tartalmaz, amely a csecsemők és gyermekek táplálásánál nagy szerepet játszik.
 Épen a **gyermekhalandóság** fejezet, melyet bevezetésünkben említettünk, különösen Franciaországban grasszaló és nálunk is bizonyos határokat átlép, épen ezen szempontból, ennek elkerülése végett használjunk **Nestlé-féle táplisztet** mint életfenntartót.
 A híres Morpan gyermekorvos már évekkel ezelőtt a szegényebb osztálynál, a hol kedvezőtlen hygieniai viszonyok vannak, ezen tápszer tápszer használata mellett a **halandóságát viszonyitva a más módon táplálkozókhoz, — a felére redukálódott.**
 Mar ezen kevés sorból is látható, hogy ez a tápszer a mi időkben — hol a humanismus és emberbarátok humánus törekvései a gyermekek felé fordul, annak anyagi és szellemi jólétét előmozdítani törekszik, — első sorban használható, mely az életerőt emeli és az ujszülötteknek sok esetben az életét megmenti és sikeresen előmozdítja a növést és fejlődést.
Egy orvos.

CSARNOK.

Vaterloo.

Erckmann—Chatrián elbeszélése után fordította: ifjabb Móríc Pál.

A legközelebbi péntek nap volt a hetivasár napja. Az egész város csupa újabb-nál újabb hírekkel volt tele. Elszászból mint Lotharingiából tödultak a földik a városba, ki gabona, ki árpa, ki zab eladása czimén döcögött be a kis kocsin a városba. Annak a látására öttek, hogy vajon mi is történik hát? Egyéb sem hallatszott:

— No te pejko!

— Gyí te szürke!

Döbörgött a koci. Pattogott az ostor. De még a környékbeli asszonyok sem maradtak otthon. Tengernép sodródott el az ablakunk alatt és Goulden ur nem is állotta meg szó nélkül:

— Micsoda higany nép! Hogy török egymást... Bezzeg most már a szentelt gyertya, a mise ing, a lesütött szem: — nem kell senkinek.

Most látszott, hogy Goulden bátyának a korábbi tömjenszagu paradézés mennyire nem volt inye szerint. Csakugy nyolcz óratéjt ültünk a munkához. Katiczám pedig a heptipiaczra sietett bevásárolni. Tíz órakor tért haza.

— Ó, Istenem, Katicza így kiáltott fel, mintha csak fejetetejére volna fordítva az egész világ.

Beszélt az asszony, hogy Margarot kapitány a többi tisztársával a parasztokkal, a polgársággal ölelkezik, parolázik s folyton csak arról beszélnek:

— Most már ismét rendbe jön minden!

Arról is értesült az asszonykár, hogy az éjszaka folyamán a Bonaparte felhívását is kiragasztották a városházára, a templomra, és a piacon, de biz' a zsandárok korahajnalban letépték a felhívást. Szóval, hogy lázong az egész világ. Goulden apót is annyira érdekelte a dolog, hogy felállott a munkaasztal mellől; magam is hátrafordultam s így gondolkodtam:

— Hat ez mind szép... Mind jó... De most már vége az én szabadságomnak... Most már téged sem felejtene ki Józsi! Itt kell hagynod az asszonykát, ismét feltöri a vállad a patrontáska, az elesőtöltés, a borju és a fegyver... És midőn szegény ártatlan Katiczámra tekintetem, iziben eszembe jutott Weisenfelsz, Lützen, Lipcse és így tovább... Bezzeg elszomorodtam.

(Folyt. köv.)

Nyiltér.*)

Jegyzőkönyv

Felvételett Hajduhadházon 1902 évi június hó 9 ik napján.

Jelen voltak alólirottak

Előre bocsátatik, miszerint alól is írott Simon Károly és Dr. Hadházy Zsigmond.
 * E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a Szerkesztőség.

mond h.-hadházi lakosok a mai napon H. Fekete Péter ev. reform. tanító urtól azt a megbízást nyertük, hogy az ellene Szabó Kálmán ev. reform. tanító h.-hadházi lakó által ugyancsak a mai napon elkövetett becsületsértés miatt Szabó Kálmán urtól lovagias elégtételt kérjünk.

Ezen tisztünkből kifolyólag, mi a mai nap folyamán este fél kilencz órakor Szabó Kálmán urat lakásán felkerestük s megbízónk nevében lovagias elégtétel adására kifejezetten felhívtuk.

Szabó Kálmán ur a hozzá intézett felhívásra kijelentette, hogy H. Fekete Péter urnak lovagias elégtételt adni egyáltalán nem hajlandó s innen kifolyólag segédeit sem nevezte meg.

Miről felvettük ezen jegyzőkönyvet s H. Fekete Péter urnak azzal adtuk át, hogy mi megbízatásunknak eleget tettünk s úgy részünkről, mint H. Fekete Péter ur részéről az ügyet a lovagiasság szabályai szerint elintéztünk tekintjük.

K. m. f.

Simon Károly
Dr. Hadházy Zsigmond.

A fent olvashatók után a t. közönségre bízom Szabó Kálmán urra nézve a consekventiák levonását, a magam részéről pedig majd a bíróság útján fogok megtorlást keresni.

H. Hadház 1902. jun. 11.

H. Fekete Péter
ev. ref. tanító.

577—1902 v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbiróságnak V. 890/2—1902. sz. végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Schwartz Ármin debr. lakos részére Szabó József debreczeni lakostól 57 kor. 50 fl. tőke, ennek 1902. évi február hó 4-től számítandó 5 % kamatai és eddig összesen 45 kor. 64 fl. perkölttség erejéig 1902. évi ápril 4 én bíróság felülfoglalt és 1240 koronára becsült házi-utortok, üveges batár, szánka és egyéb tárgyakból álló ingóságok 1902. évi jun. 13-án d. u. 3 órakor kezdetét veendő és alperes lakásán Csapó-u. 47 sz. háznál megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Török Péter bir. kiküldött.

Divatos

Női mosó ruhaszövetek,
Batistok, Zephirek,
Áttört keimék,
Sima szines angol vásznak,
Cosmanosi szintartó,
Indisch-foulard Savannah,
Chiné csikos és koczkás vásznak:

m é t e r e 27 krajczár és 32 krajczár.

Szerb és Csalány vásznak
15 krtól 22 krig.

Turista ingek nagy választékban

Szabó Lajos fia czégnél
Debreczen, Rózsater.

Eladó vagy kiadó.

A vasut és csolnakázó tó mellett gyárhelyi ségnek, ipartelepnek, alkalmas új épület-ugyanott lakások is kaphatók. Értekezhetni Kéttmalom-u. 11.

Szép bajusz nyerhető rövid időn a híres „Hajdusági pedró” használata által. Egy doboz 40 fl. Kapható Debreczenben **Tóth Béla** gyógyszerertárban, valamint a készítő **Grósz Nagy Ferencz** gyógyszerésznél H.-Szoboszlón.

Ártézi és szivattyus kutak furására

községek, gyárak gazdaságok és magánosok részére, valamint saját készítményü szivattyuk felállítására és javítására jutányos feltételek mellett ajánlkozik

Guró Lőrincz

kuturó mester és vállalkozó, ki 16 év lefolyása alatt

200-nál több sikerült furt kutat létesített.

Megrendelések czímemre Debreczen, Varga-u. 20. intézendők.

Peronospora ellen legjobb a Kecskeméti por

600 grammos csomag 24 krajczár.

Gyümölcsfák permetezésére a

Gyantalisztes kecskeméti por

850 grammos csomag 28 kr.

Kontsek Gézánál

DEBRECZEN, Kossuth utca.

Évenkénti előállítás
39 millió szelencze.

NESTLE
gyermekliszt

Teljes táplálék
csecsemők és gyomorbetegség számára
legjobb havasi tejet tartalmaz

Naponkénti tejfogyasztás 184000 liter.

Lubló gyógyfürdő.

Szénsavas vasas (pezsgő) és mór fürdők. Vasas források felette dusak szénsavban.

Ivó, fürdő és területi gyógmód.

Kitünő sikerü verszegénység. súlyos betegségek testi és szellemi túleröltetés után, különösen pedig **női bajoknál**.

Pormentes védett fekvés (556 m.) Kiterjedt fenyveserdők között, kényelmes lakások és kitünő ellátás mérsékelt árak mellett. Állandó fürdőorvos: dr. PLATZER SÁNDOR volt egyet. tanársegéd Kézvárosi tanár udv. tanácsos egyetemi női klinikáján.

Kitünő vendéglő és jutányos árak mellett. Étkezés a la carte vagy penzióban. **Posta távirtda állomás (Lublófürdő). Zónajegyek.**

Elő- és utószezonban tetemes árkedvezmény lakás, fürdők, étkezésnél. Szobák hetenként 10 kor., étkezés penzióban 20 koronától kezdve.

Az ásványvíz (Amália forrás) friss tölésben kapható a forráskezelő-ségnél és minden nagyobb ásványvízkereskedésben.

Prospektust küld és bővebb felvilágosítással szolgál

az **uradalmi fürdőgondnokság.**

Lublófürdőn (Szepesmegye.)

Nb. Az ásványvízeladásra előrusítók kerestetnek.

Harmat-arczpor (pouder)

mely készítmény üde színt kölcsönöz az arcznak s nem rontja az arebőrt. Kitünő illatu, teljesen ártalmatlan volta valamint finomsága által vetekedik bármilyen arcz vagy izspporral. Jól tapad s igen jól fed. A **Harmat crème** a **Harmat szappannal** együtt használva az arebőrt üdévé, széppé teszi s megóvja a megránczosodástól. (Kapható 3 színben **fehév, rózsás s crém színben**) minta doboz Harmat pouder ára 50 fl. Nagy doboz ára 1 kor. és 2 kor. Ajánlja továbbá következő areporait: **Berlini Fettpuder** (3 féle színben) kis doboz ára 40 fl., nagy doboz 1 kor. s 1 kor. 60 fl. **Velutin Powder** (3 féle színben) Kis doboz 60 fl.

Mihalovits J. gyógyszerertára a Kigyóhoz Debreczenben.

Javallatok: a **légzőszervek és emésztőszervek mindennemű katarrhusos megbetegedései**, valamint **verszegénység** stb. Ellenjavallat: **aszkor.**

Gleichenberg gyógyhely

Alkalikus muriatikus források: **Constantin** és **Emma** forrás, alkalis-muriatikus szénsav, János forrás: tiszta szénsav, Klausen forrás; savó, sterilizált tej [száraz táplálás] kefir, források beélegzés, fenyőtűgöz beélegzés, mindkettő külön kabinokban, légzési készülék, pneumatikus kamarák, édes ásványvíz és pezsgő meleg fürdők, fenyőfű és aczélfürdők. Nagy vtzgyógyintézet, terepkúra. Lány, langyos meleg,pormentes, szélescsendes levegő, erdős fensíkon.

Felvilágosítás és prospektus ingyen.

Lakás és kocsis megrendelések

Saison máj. 1-től szeptember végeig.

az igazgatóságnál Gleichenberg.

Weisz Henrik

festő

Debreczen, Kossuth-utca 24.

Elvállal szobafestést és mázolást, továbbá a valódi Peff festékekkel való fürdőszobák és fürdőkádak

fényezését

jutányos árak mellett.

Borosznó gyógyító fürdő.

Zólyom megyében.

— Vasuti állomás. Posta és távirda. —

Vadregényes fenyvesék közepette. Tiszta, ózondus levegő. Erdői sétautak. Magas forrású vízvezeték. A glaukomsós gyógyforrások kitűnő hatásnak, vevény és idült gyomor és bélhurut, máj és hólyag bajoknál.

Hidegvíz gyógyító intézet.

Masszázs, villamosítás, Kneipp-féle gyógyító-mód. Meleg ásványvíz és fenyőfürdők. Allandó fürdőorvos: Luczy Gusztáv dr. Gyógy-szertár, Lawn-tennis, tekepálya, cigányzene. Lakásár 8-16 kor. egy szoba heti bérlet ágyneművel együtt: Étkezés: levés 20 fl. főzőlék 60 fl. tézsa 50 fill., sülték 80-120 fl. étlap szerint.

Bővebbet alulról tulajdonosnál.

Rosenauer Lajos

Besztercebányán.

Premier kerékpár 1902.

Legidősebb és kipuráltabb jelű.

Modern finom kiállítás.

Katalogus ingyen.

Katalogus ingyen.

Premier Werkes. Eger (Csehország.)

Friss

Liptói májusi turót

— Az első legjobb minőségben ajánl Makovicky Péter Liptó-Rózsahegyen. Kapható minden csomaga kereskedésben. —

„Rohitschi templomforrás“
borral a
legkitűnőbb frissítő
és egészséges ital.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.

SZABADOS és ROSSI

vízvezeték és világítási vállalat
DEBRECZEN
Piacz-utca 58.

Légszesz és vízvezeték
CLOSETEK
és csatornázások.
SZIVATTYUK
Fürdőberendezések
és Gőzfürdők
stb. berendezésére.
Kőgyárgesővek raktáron.

A szőlő OIDIUM

betegsége ellen
a legjobb szer a Dr. ASCHENBRANDT-féle
rézkénpor.

Leszállított ára Budapesten:

5-1 kilogrammos zsákokban á kilogramm 46 fillér

10 és 5 kilogrammos zsákokban á kilgr. 50

Használata olcsóbb, mert kevesebb kell belőle; biztosabb, mert a lombhoz tapad, a szél le nem fújja; ajánlatosabb — mert a mustot nem bűdösíti — mint a tiszta kénpor vagy kénmáj.

A szőlő érését sietteti, a termés minőségét javítja.

Ott, ahol múlt évben a peronospora nem tett kárt, de a lisztharmat igen, az első permetezés helyett elég rézkénporral a tőkét beporozni. Ez pedig lényeges költségmegtakarítás.

Számos magyar gazda bizonyítványa kívánatra megküldetik.
Megrendeléseket elfogad a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest. V. Alkotmány-u. 31-ik szám. — Vizszelárusítók kerestetnek!

Egyedül valódi angol THIERRY BALZSAM

Közegészségügyileg megvizsgálva és véleményezve.

Az üvegek felszerelése keresk. törvénytörési mintavédelem alatt áll.

E balzsam belsőleg és külsőleg használ: 1. Utóírheteretlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a melnek kóros hajainál, véget vet a fájdalmas köhögésnek a kigyógyít a legelső bajokból is. 2. Kitűnő hatása van torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a hideglelést. 4. Megelőzően gyógyítja a gyomor, szélgyöresét s a tagrángatásokat. 5. Megment az aranyeres fájdalomtól s kigyógyít a Hämorrhoidákban, szeliden mozditja elő a székelést s a vér tisztulását, javítja az étvágyat s az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, üres fogaknál és szájróhadáskor s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felülfogást, a szájnak s a gyomornak bűzét. 7. Nagyon jó gyógyszer kül és beibajoknál, u. m. sebeknél, lázhólyag, szemölcs, égési sebek, fagyos tagoknál, ruh és kiütéseknel, megszünteti a fejfájást, szakgatást, rheumát, fülbántalmakat stb. Csak mindig vigyázzunk a mellékelt zóli mezejü apacza-védjegyre! Hamisításoktól legjobban óvakodunk, ha egyenesen gyárból Ausztria-Magyarország minden államára franco rendelünk 12 kicsi vagy 6 dupla üveget 4 koronáért, Bosznia és Hercegovinában 4 kor, 60 fillér. Kevesebb nem küldetik. Szétküldés előrefizetés vagy összeg utánvétele mellett.

Miért szenved ön? Hiszen önnek, amely gyógyulása bizonyos még akkor is, ha sebe bármily régi, sőt a fájdalmas operációt is elkerülheti, ha a valódi Thierry A. féle Centifolia kenőcsöt használják, mely rendkívül vonzó, a sebek gyógyításában valamint a fájdalmak enyhítésében utóírheteretlen A valódi Centifolia-kenőcs alkalmazható: a szoptatók mellkeménykedésének, a tej elapadásának, az orbáncznak eseteiben, továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak s csontvesedéseknel, vágás, szúrás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.: üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinövés, képződmény, karbnukulus és ráknál; végre pokolvar, körömméreg, körömgyülés, a lábunk járás közben történt kisebélése, fagyás és égés stb. eseteiben. 2 tégely csomag csomagolással, postadíjjal együtt 3 kor. 50 fill. Temérdek előismerő levél megtekinthető. Utánzatok vételétől óva intek mindenkit és arra ügyeljünk, hogy „Schutzengel Apotheke des Thierry (Adolf) Limited in Pregrada“ a tégelybe van-e égetve. Emő két gyógyhaisában utóírheteretlen szer soha nem romlik el, sőt mentől régiebb, annál jobb, nem árt a szernek a fagy, sem meleg s ezáltal télen nyáron szétküldhető. Mindenkor hatással van s alkalmazása esetén könnyen bevárható az orvosi segítség, természetesen nem szabad hatástalan utánzásokhoz nyulni, melyért csak haszontalanul elprédáljuk a pénzt, hanem mindig tartson minden család készletében e világhírű, olcsó, megbízható, a mellett ártalmatlan szerből. A hól nem bizonyos, hogy az én kitűnő szerem ott ajánlatos egyenesen tőlem hozatni. Cim: Apotheker Thierry (Adolf) Limited Schutzengel-Apotheke in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Főraktár: Budapest Török József, Zágrábban Mittelbach S. és Bécsben Brady C. gyógyszerészeknél.